

Selo Dalj

Udaljeno je od *Vere* sat i tričetvrt, od *Trpinje* dva i pol sata, od *Borova* nepuna dva sata, od *Erduta* sat i pol, od *Bijelog Brda* dva sata i od *Aljmaša* sat i četvrt.

Ovo selo položeno povišeno na rijeci *Dunavu* sa zapadne strane ima bare *Brzova*, *Peina* i *Srednja jama*, koje se kod sela spajaju s barom zvanom *Cigлана bara*, povezanom pak s rijekom *Dunavom*. Selo ima jednu crkvu građenu od kamena i jednu od drva, staru, sasvim uništenu gradinu i skelu, za upravljanje koje su postavljeni neki od pontonira.

Ove bare između vrtova imaju ne baš previsoke no strme obale, zbog čega su i za putove koji idu preko njih svuda izgrađeni šest koraka široki mostovi od drva. Dno im je blatnjavo i rijetko sasvim presuše, ponajmanje pak *Cigлана bara*, u kojoj se mijenja smjer vode; kad rijeka raste, ona prodire u ovu baru te se natrag izlijeva prema poljima; pri padu vode opet isto se događa prema rijeci. Ta bara ima dva, pa i tri hvata visoke strme obale, blatnjavo dno, promjenjivu dubinu vode, a široka je 80 koraka. Isto svojstvo ima i bara zvana *Savulja*, širina koje je 2000 koraka, duljina punih pola sata.

Dubina se vode ravna prema rastu i padu rijeke, no za najmanje vode ona je još uvijek duboka devet stopa. Njezine su obale strme, kanali kojima voda mijenja svoj smjer nazivaju se *Ervenica* i oni također nikada ne presuše. Širina im je 50, pa i 60 koraka, dubina šest, pa i osam stopa. Bare naznačene između bare *Savulje* i *Dunava* nemaju važnosti te se samo nakon poplave koja se tu širila drže njezinim glibljivim ostatkom. Međutim, one presuše i koriste se kao livade.

Svi dijelovi natopljeni vodom imaju blatnjavo dno, od čega nije isključena ni četiri, šest do sedam hvata duboka, te od 600 do 800 koraka široka rijeka. Ona s ove strane ima dva i četiri hvata visoke strme obale, a s one strane njezine su obale nezamjetne i nevažne, zbog čega se i poplava s ove strane nikada ne širi, a s one se strane širi na sat, pa i dva.

I majur koji se nalazi izvan mjesta i pojedinačne okolne gostionice samo su od

drva i nemaju zaštite. Ipak selo sasvim dobro može braniti svoj most, a isto tako i zapriječiti prijelaz rijeke. Skladište žita, koje se nalazi južno od sela na nepunih pola sata udaljenosti i leži tik na vododerini *Dunava*, izgrađeno je od kamena. Šume na otocima i izvan njih obrasle su srednje visokim stablima sasvim gusto proraslim žbunjem.

Svi putovi i ceste koje odavde vode imaju glibljivo tlo i u vlažno su doba vrlo teško uporabljivi. Ipak, budući da je ta zemlja pomiješana s pijeskom, lako se suši te za neprestane suše postaje vrlo čvrsta, pa se rupe koje nastaju u vlažno doba na kolotečini opet same po sebi mogu izravnati pa je za dobra vremena sasvim dobar prolaz i teškim i lakim kolima.

Živež se odavde najzgodnije i najudobnije može prevesti u *Vukovar* i *Osijek*.

Selo Borovo

Udaljeno je od *Dalja* dva sata, od *Trpinje* sat i pol, od *Vukovara* nepunih sat i pol, od *Bršadina* sat i tričetvrt. Ovo selo leži na bari zvanj *Balenica*, koja izlazi iz *Dunava*, na zaravni. Ima od kamena izgrađenu crkvu.

Ova bara spaja se s rijekom, nikad sasvim ne presuši, voda joj je duboka od šest do devet stopa, obala s ove strane strma je, visoka od tri i četiri hvata, širina joj je promjenjiva, 90 i 100 koraka, na nekim mjestima više, na nekima manje, ima blatnjavo dno.

Mala neimenovana bara koja leži između ove bare i rijeke *Dunava* nije povezana niti s jednim od njih dvoje, no ona niti nikad sasvim ne presuši. Vodu dobiva kada rijeka preplavi obale i poplavi, i tada voda prekriva obje. Njezina je širina 50 koraka, dubina pet, šest, pa i sedam stopa, nezamjetnih je obala, no isto tako muljevitog dna.

Bedem koji se nalazi prema sjeveru (*Šanac*) sada nema važnosti, tek se katkad vide neki nasipi zemlje visine od šest do sedam stopa, koji ga još čine

zamjetljivim.

Sume su obrasle srednje visokim stablima i žbunjem.

Rijeka *Dunav* zajedno s otocima koji se nalaze u ovome kraju može se vidjeti iz ovoga sela.

Put za *Bršadin* mora bez mosta prijeći preko bare zvane *Sumodol*, koja je široka 200 koraka, doduše za neprestane suše bez vode, ipak vrlo muljevitog dna, sasvim strmih obala od dva do tri hvata visine. Stoga se putem tek rijetko može proći, a osim ove bare put preko polja, napose u suho doba, ima tlo kojim se može proći; poteškoća oko prolaza može se ukloniti uz pomoć mosta.

Ostalim se putovima do svih spomenutih sela može voziti i teškim i lakim kolima.

Živež se najpogodnije može prevesti u *Vukovar*.

Selo Bijelo Brdo

Udaljeno je pola sata od *Sarvaša*, punih sat i četvrt od *Vere*, sat i četvrt od *Aljmaša*.

Ovo selo leži na padini zaravni koja se stere prema jugu i zapadu, tik do rijeke *Drave*. Kroz njega ide i zemaljska cesta koja iz *Osijeka* i *Vukovara* vodi preko *Dalja*. U njemu je crkva izgrađena od kamena nad kojom pored sela dominira uzvisina što se blago uzdiže s južnih strana prema istoku.

Tik do ovoga sela spomenuta se rijeka odvaja od vododerine polusatnim zavojem. Zemljište unutar njega za rasta rijeke i njezina prelaska preko obala sasvim poplavi.

Bare vidljive u tome poplavljenom kraju vrlo rijetko sasvim presuše, u ostalome nemaju važnosti.

Drugi poplavljeni kraj nastaje na isti način kao i prethodno spomenuti kraj. On se širi tričetvrt sata u širinu, naime do onamo, gdje se rijeka *Drava* spaja s

rijekom *Dunavom*. Duljinom se pak proteže daleko dolje uzduž sela *Aljmaš*. Zemaljska cesta iz *Osijeka* za *Vukovar*, a i svi ostali putovi koji iz nje izlaze, imaju, doduše, dobro tlo, no za kišna vremena češće se unište, a ako takvo vrijeme potraje postaju teško uporabljivi.

Put za *Veru* prolazi kroz dvije bare; prva se odmah zapadno od ovoga puta naziva *Čaturina*, a istočno od ovoga puta *Marinovačka*. Druga se, međutim, naziva *Nizina bara* i *Aćaš*. Obje bare za neprestane ljetne suše, doduše, sasvim presuše, no za najmanje kiše postaju opet teško prolazne zbog blatnjava i gljbljiva tla. Njihova je dubina, doduše, neznatna, no širina je od 60, i 80 do 100 koraka. Inače se preko njih nigdje ne može prijeći na drugu stranu, osim na mjestu gdje je na planu označen put. Inače bi tlo ovoga puta bilo sasvim pjeskovite i čvrste zemlje, i dovoljno široke kolotečine, da bi se njime moglo napredovati teškim kolima.

Živež se odavde najpogodnije može prevesti u *Osijek*.

Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. stoljeća. Sv. 5 Virovitička županija
Zagreb, Hrvatski institut za povijest, 2002.

Topografske vojne karte nastale 1763–1787. u doba vladavine Josipa II.